

Mottagere i henhold til liste

Vår dato: 19.12.2018
Vår referanse: 18/79295 - 8
Deres dato:
Deres referanse:

Endring i forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør

Landbruksdirektoratet har vedtatt endring i forskrift av 29. juni 2007 nr. 904 om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør (satsforskriften). Endringsforskriften er vedlagt dette brevet. De endrede satsene trer i kraft 1. januar 2019.

1. Innledning

Vi viser til Landbruksdirektoratets brev av 3. desember 2018 hvor forslag til endringer i satsforskriften ble sendt på høring. Forslaget i høringsbrevet inneholdt nye satser for avgifter og tilskudd i prisgruppene, samt varsel om ny styringspris for avtaleåret 2018/19.

Landbruksdirektoratet har mottatt 7 skriftlige uttalelser til høringsbrevet. Innspill knyttet til høringen av endrede satser i prisutjevningsordningen omtales under. Det er kommet innspill i høringen som omhandler forhold utenfor denne høringen. Disse innspillene behandles ikke her. Høringsinnspillene er for øvrig tilgjengelige på Landbruksdirektoratets nettsider.

Vi viser videre til kvotedrøftingene 5. desember 2018 der forholdstallet for disponibel kumelk ble fastsatt til 0,98 for 2019, jf. punkt 2.1.

1.2 Oppsummert om endringer i satser fra 1. januar 2019

I forhold til forslaget som var på høring er det ikke foretatt noen endringer og forslagene som fremkommer av høringsbrevet vedtas i sin helhet.

Endringene fra gjeldende til nye satser i satsforskriften fra 1. januar 2019 er oppsummert i tabellen nedenfor.

Tabell 1: Fra gjeldende til nye satser i prisgruppene (kr/liter) *

	Gjeldende satser	Endring	Nye satser fra 1. januar 2019
Prisgruppe 1 (sure smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,04	0,04
Prisgruppe 2 (ikke smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	1,94	0,04	1,98
Prisgruppe 3 (søte smakstilsatte flytende produkter dagligvaremarkedet)	0,00	0,04	0,04
Prisgruppe 4 (ferske oster unntatt mysoster dagligvaremarkedet)	0,00	0,04	0,04
Prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster dagligvaremarkedet)	-0,27	0,04	-0,23
Prisgruppe 6 (geitemelksprodukter dagligvaremarkedet)	-0,27	0,04	-0,23
Prisgruppe 7 (tørrmelk og kasein)	-0,90	0,04	-0,86
Prisgruppe 8 (flytende melkeprodukter industrimarkedet)	-0,91	0,04	-0,87
Prisgruppe 9 (ferske oster unntatt mysoster industrimarkedet)	-0,91	0,04	-0,87
Prisgruppe 10 (modnede oster og mysoster industrimarkedet)	-1,02	0,04	-0,98
Prisgruppe 11 (geitemelksprodukter industrimarkedet)	-0,91	0,04	-0,87
Prisgruppe 12 (oster og geitemelksprodukter merkevareeksportmarkedet)	-0,82	0,04	-0,78

* positive tall er avgift, negative tall er tilskudd

Landbruksdirektoratet viser til at vedtaket om nye satser i prisgruppene bør sees i sammenheng med vedtak om ny grense for markedsregulators samlede prisuttak (ny styringspris) for avtaleåret 2018/19, jf. punkt 3.

2. Avgifter og tilskudd per prisgruppe

Endelige satser for avgifter og tilskudd i prisutjevningsordningen for melk fremgår også i vedlagte endringsforskrift. Vi viser også til tabell 2 og 3, som inneholder et mer detaljert oppsett.

Landbruksdirektoratet viser til at likviditeten i prisutjevningsordningen påvirkes av endringer både i melkeanvendelsen og i felleskostnadene, herunder en særskilt vurdering av oppbygging/nedbygging av likviditet, jf. punkt 2.1 og 2.2.

2.1 Volumprognoser og melkeanvendelse

Landbruksdirektoratet foreslo i høringsbrevet en volumprognose for kumelk på 1531 mill. liter for satsåret 2018/19, noe som innebar en økning på 41 mill. liter i forhold til prognosene bak satsene som ble fastsatt fra 1. juli i år. I høringen la Landbruksdirektoratet til grunn markedsregulators landsprognoser for kumelk for 2018 og 2019 per november 2018 og varslet samtidig at om markedsregulator kom med nye prognoser frem mot vedtak av satsene, kunne dette få konsekvenser for satsene.

Landbruksdirektoratet viser til referat fra kvotedrøftingene 2019 den 5. desember hvor forholdstallet for kumelk ble fastsatt til 0,98 for 2019. I etterkant av dette har Tine laget en ny landsprognose for kumelk per 10. desember 2018 som viser en melkeleveranse på 1488 mill. liter for 2019.

Gjeldende satsår i prisutjevningsordningen går fra 1. juli 2018 til 30. juni 2019. Om en legger markedsregulators desemberprognoser til grunn for denne perioden, gir dette en leveranse av kumelk på 1526 mill. liter. Dette er 36 mill. liter høyere enn det som ligger inne som grunnlag for gjeldende satser i prisutjevningsordningen. Økt melkeproduksjon

utover det som det er markedsmessig behov for, kan benyttes til lagringsdyktige produkter som tørrmelk og modna oster. Økt produksjon av disse produktene utover det som ligger til grunn for de gjeldende satsene i ordningen, fører til større tilskuddsutbetalinger enn forutsatt, noe som medfører økt behov for likviditet i ordningen.

Som det fremgår av Landbruksdirektoratets høringsbrev er det i gjeldende satsgrunnlag ikke forutsatt noen oppbygging eller nedbygging av likviditet for satsåret 2018/19. I følge månedsavregningene fra juli-oktober 2018, samt anslag for november 2018, blir det en likviditetsnedbygging på ca. 26 mill. kroner for disse månedene i forhold til det som er forutsatt i grunnlaget for gjeldende satser.

Norges Bondelag legger til grunn en samlet kumelkproduksjon på 1515 mill. liter for satsåret 2018/19 og begrunner dette med at forholdstallet går ned med 6 prosentpoeng fra 2018 til 2019 og at en må forvente reduksjon i kubestanden allerede fra januar 2019. 1515 mill. liter er 16 mill. liter mindre enn hva Landbruksdirektoratet la til grunn i høringsforslaget. Norges Bondelag viser til at sammenlignet med prognosene bak satsene fastsatt 1. juli 2018, går behovet opp med 2,8 mill. liter i prisgruppe 5, med 8,5 mill. liter i prisgruppe 7 og 5,3 mill. liter i prisgruppe 10. Inkludert økt tilskudd til smør og innfrakt gir dette til sammen et økt tilskuddsbehov i PU-ordningen på 32,7 mill. kroner for 2018/19. Dette tilsvarer om lag 2 øre/liter melk.

Tine SA (Tine) viser til oppdatert landsprognose av 10. desember som indikerer en noe lavere melkeleveranse 1. halvår 2019. Tine legger videre til grunn at økte melke- og fløtevolumer nyttes til produksjon av varer for dagligvaremarkedet, dvs. prisgruppe 5 og biproduktgruppe 2. Endringene i volumprognosen, inkludert endringen i innfrakttilskudd og endrede prognoser for anvendelse utgjør i sum ca. 2 øre/liter fordelt på all melk. I e-post av 14. desember presiserer Tine sitt høringsinnspill og foreslår at differansen mellom volumprognosen dagens satser er beregnet ut fra og ny volumprognose, bør fordeles likt mellom prisgruppe 7 (tørrmelk og kasein) og prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster, dagligvare).

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at en oppdatert landsprognose for melk av 10. desember indikerer en noe lavere melkeleveranse 1. halvår 2019.

Landbruksdirektoratet legger markedsregulators mest oppdaterte landsprognoser for leveranser av ku- og geitemelk til grunn for endringer i satser i PU-ordningen. Volumprognosene for satsperioden 2018/19 er således oppdatert med utgangspunkt i markedsregulators prognose av 10. desember. Samlet kumelksvolum er justert ned med 5 mill. liter fra 1 531 mill. liter i høringsforslaget til 1 526 mill. liter. Oppdatert volumprognose for satsåret 2018/19 er da 36 mill. liter høyere enn volumprognosen som ligger til grunn for gjeldende satser.

Landbruksdirektoratet legger videre til grunn Tines innspill om at prognosert ekstra melkevolum fordeles likt mellom *prisgruppe 5 (modnede oster og mysoster, dagligvare)* og *prisgruppe 7 (tørrmelk og kasein)*, samt at ekstra fløtevolum anvendes i sin helhet i *biproduktgruppe 2 (fløte til smørprodukter, dagligvare)*. Prognosert økt melkevolum i prisgruppe 5 blir da på 18 mill. liter, i prisgruppe 7 på 18 mill. liter og prognosert økt fløtevolum i biproduktgruppe 2 på ca. 2,7 mill. liter. Dette gir etter direktoratets beregninger grunnlag for økte avgifter/reduserte tilskudd i prisgruppene på 3 øre/liter.

Landbruksdirektoratets reviderte volumprognoser for satsperioden 2018/19 innebærer en dårligere melke- og biproduktanvendelse i forhold til gjeldende satsgrunnlag på ca. 3 øre/liter, tilsvarende som i høringsforslaget. Isolert sett er melkeanvendelsen ca. 1,9 øre/liter dårligere og biproduktanvendelsen 0,7 øre/liter dårligere enn i volumgrunnlaget for gjeldende satser. Dårligere melke- og biproduktanvendelse innebærer at ordningen får lavere inntekter og/eller høyere kostnader om ikke satsene justeres for dette. I tillegg kommer økte tilskuddsutbetalinger knyttet til innfrakt på 0,7 øre/liter, jf. punkt 2.2.

2.2. Felleskostnader og likviditet

Landbruksdirektoratet har foretatt beregninger for å anslå ordningens felleskostnader og fellesinntekter gitt et volumgrunnlag på 1 526 mill. liter, herunder forhold knyttet til likviditetssituasjonen, jf. vedlagte tabell 1. Landbruksdirektoratet legger disse beregningene til grunn for vedtaket om nye satser for avgifter og tilskudd fra 1. januar 2019.

Satser for innfrakttillegg holdes uendret, men samlede utbetalinger av innfrakttillegg forventes å øke med 11,3 mill. kroner på grunn av økt prognosert melkevolum, noe som tilsvarer 0,7 øre/liter melk i økte kostnader for ordningen.

Satsene for distribusjonstillegg for Nord-Norge, skolemilk og kapitalgodtgjørelse videreføres uendret. Kostnadene til administrasjonsgodtgjørelse som belastes ordningen i gjeldende satsperiode videreføres også uendret.

Likviditet

I høringsbrevet foreslo Landbruksdirektoratet en likviditetsoppbygging på 1 øre/liter. Direktoratet følger fortløpende utviklingen i likviditeten i ordningen. Likviditeten i ordningen er blitt ca. 6 mill. kroner dårligere i forhold til da høringsbrevet ble sendt ut.

Norges Bondelag, Tine og Norsk Bonde- og Småbrukarlag foreslår ingen likviditetsoppbygging i satsene. Disse høringsinstansene mener at en satsøkning på 2 øre/liter er tilstrekkelig. Norges Bondelag kan ikke se at det nå har kommet opp forhold som gir behov for å styrke likviditeten i PU, gitt at man øker avgiftene og reduserer tilskuddene med 2 øre/liter. Norges Bondelag mener en eventuell styrking av likviditeten i ordningen må gjøres i forbindelse med den ordinære fastsettingen av satser fra 1. juli 2019. De viser også til direktoratets vurderinger om at likviditeten i ordningen sannsynligvis ville bli bygget noe ned i satsperioden 2018/19 som følge av økt forholdstall fra 0,98 til 0,99. Tine viser til at likviditetsoppbygging skal skape sikkerhet og er ikke i seg selv et mål. I dagens situasjon bør sikkerheten innhentes på annet vis enn å øke belastningen for melkeprodusentene. Som alternativ kan Tine akseptere at likviditetsutfordringene løses ved en utsettelse av utbetalingene, gitt at det regnes rente av eventuelle utsatte utbetalinger. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener tilførselen av melk 1. halvår 2019 sannsynligvis blir mindre enn først antatt og at behovet for en likviditetsoppbygging er diskutabel. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det ikke er riktig å legge opp til en likviditetsoppbygging i den situasjonen en er i nå.

Landbruksdirektoratet konstaterer at flere høringsinstanser mener det enten er diskutabelt eller ikke er behov for å styrke likviditeten i PU-ordningen nå. Direktoratet ønsker å understreke at likviditeten i ordningen skal sikre at de månedlige avregningene av meieriselskapene kan håndteres i den løpende forvaltning. I tilfelle negativ likviditet vil Landbruksdirektoratet ikke ha mulighet til å utbetale tilskudd. Dimensjoneringen av likviditet i PU-ordningen vil måtte ta høyde for normale årlige svingninger i

melkeanvendelsen. I tillegg kommer i år at volumprognosene for satsåret 2018/19 har blitt justert flere ganger og dermed innebærer en viss usikkerhet. Likviditeten i gjeldende satsgrunnlag ble fastsatt i juni 2018 og er dermed ikke dimensjonert for økningen i forholdstallet fra 0,99 til 1,04 og derpå følgende økte melkevolum. Som Norges Bondelag viser til, varslet direktoratet i vedtaksbrevet om gjeldende satser av 15. juni 2018 at likviditeten sannsynligvis ville bli bygget noe ned. Dette var med bakgrunn i en økning i forholdstallet for kumelk fra 0,98 til 0,99. Direktoratet minner om at økt forholdstall fra 0,99 til 1,04 ble først vedtatt den 22. august 2018.

Landbruksdirektoratet vil videre påpeke at selv med satsendringer fra 1. januar 2019 som i høringsforslaget, vil det samlet for satsåret 2018/19 bli en likviditetsnedbygging i ordningen. Direktoratet minner også om at de satsendringene som gjennomføres fra 1. januar 2019, kun får virkning frem til neste ordinære satsfastsettelse og får dermed halv effekt i forhold til de årsprognosene som vises, jf. vedlagte tabeller 1-3.

Landbruksdirektoratet vurderer det slik at det har vært knyttet usikkerhet til volumprognosene hittil i satsåret. For 2. halvår 2018 forventer vi en likviditetsnedbygging på vel 30 mill. kroner, ut over det som var forutsatt i gjeldende satser. For 1. halvår 2019 forventer vi en ytterligere nedbygging av likviditet med gjeldende satser.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering gir dette en for lav prognosert likviditet ved utgangen av satsåret 2018/19. Landbruksdirektoratet velger ut fra dette å øke avgifter/reducere tilskudd i prisgruppene med til sammen 4 øre/liter.

Landbruksdirektoratet stiller seg for øvrig åpen for Tines forslag om utsatt utbetaling av tilskudd for å håndtere midlertidige likviditetsunderskudd i ordningen, om dette skulle bli nødvendig for å drifte ordningen. Vurderingen av et slikt alternativ må i tilfelle gjøres i 1. halvår 2019.

2.3 Prisdifferensiering og satsendringer

I høringen foreslo Landbruksdirektoratet ingen endringer i prisdifferensieringen i prisgruppene fra 1. januar 2019.

Scandza AS (Scandza) viser til at det er et økt finansieringsbehov i ordningen og produkter som tidligere ble ansett som mindre prissensitive, som yoghurt og ferske oster, burde bli belastet med avgift. Den generelle likviditetsoppbyggingen det legges opp til burde komme gjennom avgifter på yoghurt og ferske oster.

Landbruksdirektoratet viser til at håndteringen av økt behov for likviditet i PU-ordningen i løpet av året er avtalt i jordbruksavtalen. Avgifter kan økes og tilskudd reduseres samtidig som markedsregulator pålegges å redusere prisuttaket tilsvarende. Etter direktoratets vurdering har vi ikke anledning til å endre differensieringen mellom prisgruppene ved satsendringer som skjer av hensyn til likviditeten i ordningen i løpet av satsåret.

Landbruksdirektoratet foretar ingen endringer i differensieringen mellom prisgruppene fra 1. januar 2019.

2.4. Satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi for smør

Landbruksdirektoratet foretar ingen endringer i satsene for produksjonsfløteverdi og tilvirkningsverdi for smør fra 1. januar 2019.

3. Ny grense for markedsregulators samlede prisuttak

Landbruksdirektoratet viser til prisbestemmelsene i gjeldende jordbruksavtale hvor det i kapittel 2.1.2 fremgår følgende:

«Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).»

Norges Bondelag mener at satsendringene i PU må finansieres gjennom en kombinasjon av økt prisuttak i markedet og styringspris. De foreslår en 50/50 fordeling, som innebærer at avgiftene i prisgruppene økes med 2 øre/liter og tilskudd reduseres med 2 øre/liter og at det fastsettes en styringspris som er 1 øre/liter under målpris i 1. halvår 2019.

Q-meieriene AS, Normilk AS og Scandza forutsetter at endringene i satsene i PU-ordningen for 1. halvår 2019, blir kompensert ved tilsvarende reduksjon i råvarepris (noteringspris) for samme periode. De forutsetter at disse endringene i PU-satsene er midlertidige og at det foretas ny satsvurdering fra 1. juli 2019. Normilk og Scandza forutsetter også at det er de fastlagte satsene fra 1. juli 2018 som er utgangspunkt for eventuelle justeringer.

Rørosmeieriet AS tar som utgangspunkt til etterretning Landbruksdirektoratets forslag vedrørende PU-ordningens likviditetsutfordringer.

Landbruksdirektoratet viser til jordbruksavtalens prisbestemmelser hvor det fremgår at av hensyn til likviditeten i PU-ordningen, kan Landbruksdirektoratet redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Slik jordbruksavtalen er formulert, er ikke økt prisuttak i markedet et alternativ, slik Norges Bondelag foreslår.

Samtidig som Landbruksdirektoratet vedtar endrede satser i prisgruppene, vil vi informere markedsregulator om at grensen for samlet prisuttak i avtaleperioden 2018/19 vil bli satt lavere enn målpris på grunn av økt likviditetsbehov i prisutjevningsordningen for 1. halvår 2019. Dette innebærer at markedsregulator i 1. halvår 2019 må redusere sitt prisuttak på noteringspunktet med 4 øre/liter, noe som innebærer uendrede råvarekostnader for anvendelsen av melk i prisgruppene (noteringspris og PU-avgifter/tilskudd). Landbruksdirektoratet vil derfor fastsette en styringspris for avtaleåret 2018/19. Denne fastsettes på grunnlag av prognosert prisuttak og solgt volum i 2. halvår 2018 og prognoser for salg av rå melk fra Tine Råvare i 1. halvår 2019. Informasjon om styringspris vil bli gitt i eget brev fra Landbruksdirektoratet.

Landbruksdirektoratet vil informere om at vi legger opp til en ordinær fastsettelse av satser i PU-ordningen med virkning fra 1. juli 2019. Utgangspunktet for forslag til satser fra 1. juli 2019 vil være basert på gjeldende PU-satser fra 1. juli 2018.

4. Kommuneendringer

Fra 1. januar 2019 endrer Rindal kommune fylkestilhørighet fra Møre- og Romsdal til Trøndelag fylke. Nytt kommunenummer: 5061, jf. vedlegg 1.

5. Oppsummering vedrørende endring av satser i prisgruppene

Oppsummert innebærer Landbruksdirektoratets høringsforslag at alle prisgrupper får økt avgiftssats eller redusert tilskuddssats med 4 øre/liter.

Utrekningen av endrede satser for prisgruppene fremgår i vedlagte tabell 2.

Landbruksdirektoratet gjør oppmerksom på at endrede satser i prisgruppene bør sees i sammenheng med markedsregulators nye grense for samlet prisuttak for avtaleåret 2018/19 og hvor noteringsprisen for 1. halvår 2019 i henhold til direktoratets forslag, blir 4 øre/liter lavere enn den ellers ville ha vært. For ordens skyld gjør direktoratet oppmerksom på at samlet sett vil endrede satser og ny styringspris ikke medføre endrede råvarekostnader (noteringspris og PU-avgifter/tilskudd) for prisgruppene.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Elsebeth Hoel
seksjonssjef

Lars Folland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Mottakere i henhold til liste

Kopi:
Landbruks- og matdepartementet Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Vedlegg:
Endringsforskrift
Vedlegg 1 Nye innfraktsatser fra 01.01.2019
Vedlegg tabeller 1–3
Liste over adressater